

Täysistunto

Torstai 16.2.2023 klo 16.02—18.43

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kuluttajansuojalain, kuluttajansuojaviranomaisen eräistä toimivaltuuksista annetun lain 13 §: n ja oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 3 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 218/2022 vp
Lakialoite LA 11, 94/2020 vp
Toimenpidealoite TPA 111/2021 vp, 7/2022 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 42/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 42/2022 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Esittelijänä valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Grahn-Laasonen.

Keskustelu

17.03 **Sanni Grahn-Laasonen kok** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Talousvaliokunta on käsitellyt hallituksen esityksen 218/2022, ja esittelen nyt mietinnön, jossa on kyse kuluttajaluottojen korkokaton alentamisesta ja kuluttajaluottojen epäasiallisen markkinoinnin hillitsemisestä. Mietintöön sisältyy vastalause.

Muutoksen tarkoituksena on pyrkiä vähentämään kuluttajien ylivelkaantumista rajoittamalla luotonantajien mahdollisuuksia harjoittaa luotonantoa nykyisen kaltaisella luottoriskitasolla. Lisäksi muutoksen tarkoituksena on kohtuullistaa luottojen hinnoittelua erityisesti euromäärältään suuria ja pitkällä laina-ajalla myönnettyjä luottoja silmällä pitäen.

Talousvaliokunta katsoo, että uusi lainsäädäntö ehkäisee kuluttajien ylivelkaantumista ja hillitsee kuluttajaluottojen epäasiallista markkinointia. Lisäksi se estää luotonantoon ja maksamiseen liittyviä väärinkäytöksiä. Sääntelyn kohteena ovat kaikki kuluttajaluotot luokun ottamatta liikennevälineen osamaksukauppaa sekä esinevakuudellisia asuntoluottoja.

Ja tässä on kuvailtuna näitä keskeisiä muutoksia, joita valiokunta piti hyvinä:

Kuluttajansuojalain mukainen kuluttajaluottojen korkokatto laskee nykyisestä 20 prosentista 15 prosenttiin. Samalla korkokatto sidotaan korkolaissa tarkoitettuun viitekorokoon, kuitenkin niin, että korko ei saa luottosopimuksen mukaan nousta tällöinkään yli 20 prosentin.

Kuluttajansuojalain hyvää luotonantotapaa koskevaa sääntelyä täsmennetään ja täydennetään niin, että siinä eritellään nykyistä tarkemmin, minkä tyyppistä markkinointia pidetään hyvän luotonantotavan vastaisena. Hyvän luotonantotavan vastaista on esimerkiksi markkinoinnin suuntaaminen kuluttajiin, joilla on maksuhäiriömerkintä, luoton markki-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 169/2022 vp

noinnin yhdistäminen rahapelipalveluihin tai luoton markkinointi niin, että sen väitetään parantavan kuluttajien sosiaalista menestystä tai hyväksyntää.

Lisäksi verkossa tapahtuvaa hyödykkeiden luotollista kauppaa säännellään niin, että tarjolla olevat luotolliset maksutavat pitää esittää kuluttajalle viimeisenä eikä kuluttajalla ole enää mahdollisuutta käyttää jotain tiettyä maksutapaa oletusvalintana.

Jatkossa vahvan sähköisen tunnistamisen vaatimus koskee myös hyödykesidonnaisia kulutusluottoja ja tilanteita, joissa korotetaan kulutusluottojen luottorajaa tai luoton määrää. Lisäksi vahvaa tunnistamista edellytetään kaikilla asiointikerroilla sekä aina, kun kuluttaja valitsee maksutavaksi laskun tai muun maksua lykkäävän maksutavan. Tarkoituksena on estää verkkoasiointiin liittyviä väärinkäytöksiä.

Uusien hyvää luotonantotapaa, maksutapojen esittämisjärjestystä ja vahvaa tunnistamista koskevien säännösten rikkomisesta voidaan määrätä elinkeinonharjoittajille seuraamusmaksu.

Talousvaliokunta pitää uudistusta kannatettavana sääntelyn ja sen valvonnan tehokkuuden varmistamiseksi.

Talousvaliokunta on tällä hallituskaudella käsitellyt lukuisia lainsäädäntökokonaisuuksia, jotka liittyvät kotitalouksien ylivelkaantumisen torjumiseen, ja pidämme tärkeänä, että tätä työtä myöskin tulevaisuudessa jatketaan.

Ja näiden huomioiden jälkeen talousvaliokunnan päätösehdotus siis on, että eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen sisältyvät 1.—3. lakiehdotuksen, että eduskunta hylkää lakialoitteeseen 11/2020 ja lakialoitteeseen 94/2020 sisältyvät lakiehdotukset ja että eduskunta hylkää toimenpidealoitteet 111/2021 ja 7/2022.

Lisäksi esitämme eduskunnalle hyväksyttäväksi neljää lausumaa, jotka keskittyvät muun muassa siihen, miten jatkossa voidaan ylivelkaantumista torjua. Ja erityisesti olemme kiinnittäneet huomiota myös mainontaan, siihen, että sitä sääntelyä voitaisiin edelleen tiukentaa.

Toivon, että tästä aiheesta syntyy tänään myöskin keskustelua, sillä kehittämisen on hyvä jatkaa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Kiitos, valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Grahn-Laasonen. — Ja nyt edustaja Aittakumpu.

17.07 Pekka Aittakumpu kesk: Arvoisa puhemies! On tosiaan erittäin hyvä, että nyt kuluttajaluottojen korkokattoa alennetaan ja myöskin niiden markkinointiin ja mainontaan tulee tiukennuksia.

Arvoisa puhemies! Asiahan on niin, että paitsi valtion myös kansalaisten ylivelkaantuminen on Suomessa iso ongelma, ja muun muassa Suomen Pankki on tästä usein varoitellut. Viime aikoina moni kansalainen on joutunut talousvaikeuksiin myös hintojen nousun vuoksi. Viime joulukuussa saimme voimaan tärkeän uudistuksen, kun maksuhäiriömerkintöjen säilyttämisaika lyhennettiin yhteen kuukauteen siitä, kun maksu on suoritettu. Keskustan ajatus ja linja on, että on tärkeää vahvistaa ihmisten itseauttamiskykyä, sitä, että ihminen pystyy ottamaan vastuuta omasta elämästään ja pääsee elämässään eteenpäin myös talousvaikeuksien jälkeen, ja että autetaan ihmisiä pääsemään talouteen liittyvistä vaikeuksista.

Lainsäädännöllä, ilman muuta, pitää kitkeä mahdollisuuksia erilaisiin väärinkäytöksiin ja epäreiluihin luottoihin, ja kuten tuossa talousvaliokunnan puheenjohtaja hyvin esittelys-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 169/2022 vp

sään toikin esille, valiokunta pitää näitä lakiehdotuksia perusteltuina. Kiinnitin huomiota siihen, että valiokunnan saaman selvityksen mukaan nyt tällä hetkellä tällaisissa jatkuviissa luottosopimuksissa korot voivat olla jopa satoja prosentteja. Nyt siis se katto lasketaan 15 prosenttiin.

Valiokunta toteaa, että tällaisia kalliita luottoja ylipäättäänkin todennäköisesti maksavat heikoimmassa taloudellisessa asemassa olevat kuluttajat, koska he eivät elämässään näe muita mahdollisuuksia kuin tällaisia lainoja ottaa.

Esityksessä ehdotetaan myöskin tosiaan markkinointiin liittyviä tiukennuksia, ja se on erittäin hyvä asia.

Näinhän on myös nykyään ollut paljon esillä se, että moni on joutunut erilaisten rikosten uhriksi, kun toisten nimissä on otettu pikavippejä tai tehty ostoksia verkossa, ja nyt tulee sitten tärkeä muutos myöskin tähän, niin että jatkossa on tunnistauduttava vahvan sähköisen tunnistautumisen kautta, kun näitä luottoja otetaan ja silloinkin kun luoton määrää korotetaan, ja esimerkiksi silloin kun verkossa asioidessa otetaan tällainen maksunlykkäystä tarkoittava maksutapa, esimerkiksi kun maksutavaksi valitaan lasku, täytyy tunnistautua vahvasti. Tämä vähentää väärinkäytöksiä.

Arvoisa puhemies! Valiokunnalla on hyviä lausumia täällä, ja kiinnitän huomiota tähän neljanteen lausumaan, että valtioneuvoston tulee lisätä tiedotusta sosiaalisesta luototuksesta. Siihenkinhän olemme vastikään saaneet tärkeän muutoksen, kun sosiaalinen luototus tehtiin valtakunnalliseksi, ja toivon, että se hyvinvointialueilla nyt lähtee hyvin käyntiin ja että siitä todella tiedotetaan kansalaisia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Vallin.

17.10 Veikko Vallin ps: Arvoisa herra puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan kuluttajaluottojen, kuten esimerkiksi pikavippien ja osamaksuluottojen, korkokaton laskeamista nykyisestä 20 prosentista 15 prosenttiin. Viitekorkoon sidottuna korkokatoksi tulisi maksimissaan 20 prosenttia. Esityksen suunta on oikea, mutta ei suinkaan riittävä. Esitämme vastalauseessamme, että korkokatoksi pitäisi tulla 10 prosenttia plus viitekorko, maksimissaan 15 prosenttia yhteensä, eli 5 prosenttiyksikköä vähemmän kuin hallituksen esityksessä. Perusteluja tälle löytyy myös asiantuntijalausunnoista. Suomalaiset ovat velkaantuneempia kuin koskaan. Liian moni on jo ylivelkaantunut.

Parin vuosikymmenen aikana velkaantuminen on kokenut muutoksen, sillä velkaa on nykyään helppo saada eri muodoissa, hetken mielijohteestakin. Kun vanhempamme ja iso-vanhempamme osasivat vielä säästää, niin tänä päivänä on enemmänkin sääntö kuin poikkeus, että ostetaan osamaksulla, velaksi tai nostetaan pikavippi, kun yllättävä rahantarve iskee. Liian moni ei ymmärrä, kuinka pahaan velkakierteeseen huoleton pikavippaaminen voi johtaa. Suomalaisen velkaantumisen on tullut helppo ja rahakas tapa tehdä bisnestä. Pikavippitoiminta rantautui Suomeen vuonna 2005, ja muutamaa vuotta myöhemmin markkinoilta löytyy jo kymmeniä alan toimijoita.

Arvoisa puhemies! Raha- ja talouskasvatus olisi syytä aloittaa jo nuoresta pitäen. Vaikka kaikki velkaantuminen ei suinkaan ole seurausta harkitsemattomista pikavipeistä, meidän tulee muuttaa lainsäädäntöä siten, että ehkäisemme pikavipeistä aiheutuvia haittoja ja mahdollisia velkakierteitä. Kouluissa tapahtuva talouskasvatus on tärkeä osa opetusta, mutta se ei korvaa kotoa saatavaa rahakasvatusta. Perheiden sisällä esimerkit rahankäytöstä siirtyvät helposti eteenpäin lapsille, mutta esimerkit eivät välttämättä ole hyviä vaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 169/2022 vp

päinvastoin. Siksi onkin tärkeää, että voimme estää lainsäädännöllä pahimmat velkakierreet. Kaikki eivät ole hyviä rahankäyttäjiä, mutta yhteiskunnan ei tulisi mahdollistaa tai edesauttaa yksilöiden velkaantumista pikavipeillä.

Heinäkuussa 2020 kuluttajansuojalakiin tehtiin väliaikainen muutos, joka rajoitti tiettyjen kulutusluottojen enimmäiskorkoa korona-ajaksi 10 prosenttiin ja kielsi niiden suoramarkkinoinnin. Hallitus perusteli rajoituksia velkaongelmien ennalta ehkäisemisellä korona-aikana. Eikö velkaongelmien ennaltaehkäisyä pitäisi nimenomaan jatkaa, koska tästä korkojen alentamisesta ja pikavippien markkinoinnin kiellosta on hyviä kokemuksia? Mikä on se syy, ettei enimmäiskorkoa voisi jatkossakin rajata 10 prosenttiin? Se ei ole minulle selvinyt. Eivät ylivelkaantumiseen liittyvät ongelmat ole mihinkään kadonneet korona-ajan jälkeen.

Kuluttajaliitto on lausunnossaan todennut, että kuluttajansuojalain 7 luvun 17 a §:n mukaista korkokattoa tulisi alentaa nyt esitetyn 15 prosentin sijaan 10 prosenttiin, kuten me perussuomalaiset esitimme talousvaliokunnassa. Tänä vuonna Kilpailu- ja kuluttajaviraston julkaisema ”Pikaluotot ja pikaluottoja ottaneiden maksuvaikeudet” -tutkimusraportti arvioi, että pikaluottoa on noin 1—2 prosentilla aikuisväestöstä vuosittain, mikä tarkoittaa siis kymmeniätuhansia ihmisiä. Ongelma ei siis ole mikään pieni. Tässä eivät ole mukana vielä luottokortti- ja osamaksuvelat, jotka nekin ovat ongelma monelle kansalaiselle. Kaikista huolestuttavin havainto raportissa oli se, että pikavipeillä ja talousongelmilla on erityisen korostunut yhteys toisiinsa. Pikalainaa ottaneet kuluttajat kertoivat olevansa ylivelkaantuneita jopa kahdeksan kertaa todennäköisemmin kuin ne, joilla on jotain muuta luottoa — siis kahdeksan kertaa. Eikö tämä ole hälyttävää ja kerro, että pikavippaamista pitää hillitä? Lisäksi raportin mukaan pikaluottoja vaikuttaisivat ottavan erityisesti nuoret, vähemmän koulutetut, työttömät, miehet, pienituloiset sekä yksin asuvat. Pikavippien haitat kohdistuvat erityisesti yhteiskunnan haavoittuvimmassa asemassa oleviin ihmisiin.

Arvoisa puhemies! Kuluttajaliitto toteaa myös sen, että luottoja myönnetään edelleen sellaisillekin kuluttajille, joiden maksukyky ei riitä takaisinmaksusta selviytymiseen. Mitä järkeä tässä on? Tämä toiminta on yksinkertaisesti vastuutonta ja perustuu siihen, että ihmisten talousvaikeuksilla tehdään bisnestä. Tilanne ei voi jatkua näin. Korkokatto tulisi alentaa nyt esitetyn 15 prosentin sijaan 10 prosenttiin. Ei ole noussut esiin yhtään erityisen painavaa syytä, miksi korkokaton pitäisi olla tästä korkeampi.

Teen vastalauseen mukaiset muutosehdotukset 17 a §:ään. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Reijonen.

17.16 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Käsitlemme nyt kuluttajansuojalakeja ja korkoja ja näitä samoja käsittelimme myös tuolla talousvaliokunnassa. Tässä edustaja Vallin piti äsken ansiokkaan puheen, ja kannatan edustaja Vallinin tekemiä esityksiä.

Juuri näitä kuluja, mitä ihmisille tulee, tulee luotoista, tulee niiden koroista, ja sitten käsittelykustannuksia voi tulla. Minun mielestäni tähän kyllä kannattaa kiinnittää huomiota. Monesti otetaan vippiä vipin päälle ja maksetaan sitten niitä ja sitten aina huomataan, miten paljon se onkin — ei välttämättä itse velka ole kovinkaan paljon, mutta saattavat olla nämä muut kulut todella isoja.

On tosi hyvä, että tähän puututaan, mutta kuten edustaja Vallin tuossa kertoi, niin miksi ihmeessä tämän enimmäismäärän annetaan edelleenkin olla näin suuri? Tosiaan tässä vastalauseessa me perussuomalaiset olemme esittäneet, että kuluttajan nostamalle luotolle pe-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 169/2022 vp

rittävää luoton korkoa ei saa sopia suuremmaksi kuin korkolain 12 §:ssä tarkoitettu viitekorko lisättynä 10 prosenttiyksiköllä. Kun se oli esityksenä 15, me ehdotamme 10:tä. Tällöinkään luoton korko ei saa sopimuksen mukaan ylittää 15:tä. Me ehdotamme sitä 15:tä, vaikka siellä oli 20:tä esitetty.

Tosiaan kannatan edustaja Vallinin tekemää esitystä ja toivon, että muutkin sitä kannattavat. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Ovaska.

17.17 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa herra puhemies! Hienoa, että tämä esitys on täällä. Itse tein viime vuonna toimenpidealoitteen, jossa toivoin tätä kymmenen prosentin korkokattoa. Valitettavasti siihen ei ole vielä päästy, mutta toivottavasti seuraava hallitus ottaa sen ohjelmaansa ja tekee nämä tarvittavat muutokset.

On hyvä, että täällä on myöskin lausuma siitä, että tilannetta seurataan tarkoin ja tavoitteeksi asetettaisiin nimenomaan korkokaton alentaminen.

Täällä kun näitä perusteluita mietinnöstä katsoo, niin täällähän nähdään myös se, että tuo korona-aikainen kymmenen prosentin väliaikainen alentaminen ei hävittänyt toimijoita kuluttajaluottomarkkinoilta eikä vaikeuttanut kohtuuttomasti luotonsaantia. Eli sitä kautta olisi tietysti loogista, että kohti sitä kymmentä prosenttia kuljetaan. Vastaavasti täällä kyllä on sitten epäilyjäkin tuotu esiin, että tämä oli niin pienen aikaa voimassa, eli vaikutuksia ei tiedetä siltä osin.

Mutta kyllä ne viestit, mitä tuolta tulee kansalaisilta, jotka näiden ongelmien kanssa painiskelevat, ovat karua luettavaa, ja siihen ketjuun kun jää kiinni, niin siitä ei pois pääse. Minun mielestäni lainsäätäjän pitää tehdä kaikki toimet siihen, että saadaan kuriin tällaiset roistomaisesti toimivat yritykset, jotka käyttävät ihmisiä hyväkseen ja tällaisia korkoja laittavat. Kyllä meillä on vastuu silloin tässä talossa huolehtia siitä, että tällaisiin epäkohtiin puututaan, ja todella toivon, että seuraava hallitus puuttuu tähän rankalla kädellä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Strand.

17.19 Joakim Strand r: Tack, ärade talman! Räntetaket för konsumtionskrediter föreslås alltså sänkas från nuvarande 20 procent till 15 procent. Samtidigt ska räntetaket bindas till den referensränta som avses i räntelagen, dock så att räntan enligt kreditavtalet inte heller då får överstiga 20 procent. Tillämpningsområdet för det föreslagna räntetaket är omfattande, och på samma sätt som för närvarande lämnas endast avbetalningsköp av trafikmedel samt bostadskrediter med realsäkerhet utanför räntetaket.

Nämä samat tulivat suomen kielellä valiokunnan puheenjohtajan toimesta. Tämäkin on tärkeä asia, tärkeä uudistus. Ylivelkaantumiseen ja sen ennalta ehkäisemiseen liittyy oikeastaan satoja pieniä asioita, ja tämä nyt on taas yksi steppi oikeaan suuntaan.

Ehkä kaikista suurin — tai omasta mielestäni ylivoimaisesti suurin — asia, mikä tällä kaudella on saatu läpi, on kuitenkin maksuhäiriöjärjestelmän uudistaminen siten, että merkinnät poistuvat kuukaudessa siitä, kun maksut on suoritettu. Ennen jäivät roikkumaan kahdeksi, jopa joskus neljäksi vuodeksi, vaikka velka oli suoritettu. Sen eteen ollaan tehty hyvää yhteistyötä yli puoluerajojen, ja haluan kiittää siitä kaikkia kollegoita jo edellisellä kaudella. Varmaan myös niiden, jotka seuraavalla kaudella täällä ovat — ihan riippumatta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 169/2022 vp

siitä, jotka ovat hallituksessa tai oppositiossa — täytyy jatkaa näiden asioiden parissa työskentelyä.

Jag ser fram emot att också de som är här i huset under följande period jobbar över partigränserna för att förebygga överskuldssättning på olika sätt.

17.20 Mari Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Talousvaliokunnassa olemme tosiaankin hyvässä yhteistyössä käsitelleet asiaa ja myöskin aiempia ehdotuksia. On tärkeää, että maksuhäiriömerkinnät saadaan poistettua silloin, kun asiat on asianmukaisesti hoidettu. Tämä on ollut niin pienyrityksille kuin yksittäisille kansalaisillekin merkittävä epäkohta, joka on estänyt ihmisiä saamasta esimerkiksi lainaa, työpaikkaa tai esimerkiksi vuokra-asuntoa. Tämä on erittäin tärkeää, että yhdessä tuumin on tällä kaudella vihdoinkin talousvaliokunnassa ratkaistu asia. Ollaan tehty sitova lausuma, joka silloin edellytti, että kuukauden kuluessa, kun maksut on asianmukaisesti hoidettu, merkintöjen täytyy poistua. Erityisesti täytyy korostaa, että tämä on ollut yhteinen tahtotila.

No, nyt tässä esityksessä meillä on myös ollut halua jatkaa työtä matalampien korkojen osalta. Toisin kuin täällä tuotiin esiin, kuitenkin näihin talousvaliokunnan lisäselvityksiin, jotka ovat nähtävissä myös eduskunnan sivuilla, asiantuntijoilta ei saatu tästä yhtäläisiä mielipiteitä. Meillä olisi ollut halua valiokuntana kyllä tarkastella myös vielä alempaa korkoprosenttia ja korkokattoa. Tätä kohti tulee nyt suunnata paremmin selvityksin. Toivottavasti tämä todella ministeriössä nousee korkealle priorisoinnissa, koska tälle on todella vahva yksimielinen eduskunnan tahtotila ja myöskin valiokunnassa yksimielisesti usein on asiassa edetty lukuun ottamatta nyt sitten tässä viimeisessä vaiheessa, mutta tahtotila on selvä.

Haluan vielä korostaa sitä, että me ei voida ajatella, että on jotenkin oltava markkinat, jossa ihmiset saavat ahdingossa ylisuurella korolla lainaa, joka aiheuttaa heille maksuvaikeuksia. Se voi totta kai olla joidenkin yritysten etu, jotka toimivat tällä markkinalla, että sellaisia lainoja saa ja ihmiset joutuvat yhä suurempiin velkakierteisiin, ottavat lisää lainaa, mutta ei sellaista markkinaa tarvita. Eivät ihmiset tarvitse lainaa ylisuurella korolla, josta aiheutuu heille ihan merkittäviä ongelmia talouden hallintaan ja jopa tämmöisiä henkilökohtaisia tragedioita, kun nämä luotot jäävät maksamatta ja korot kasvavat ja otetaan lisää lainaa. Minun mielestäni se täytyy nyt tässä huomioda, ja se ei aina välity kaikissa näkökulmissa, joita me ollaan saatu esimerkiksi lausunnonantajilta, mutta täältä se viesti tulee: Ei me haluta ihmisiä vaikeuksiin. Täytyy olla parempia keinoja. Meidän pitää pitää huolta ihmisistä niin, että tällaisiin tilanteisiin ei jouduta ja kukaan ei joudu paikkaamaan talouttaan tämmöisillä ylisuurilla koroilla, jotka aiheuttavat vielä enemmän ongelmia jatkossa. Se on sitten pohdittava, mikä se oikea korkoprosentti on ja mihin se asettuu. Totta kai meidän pitää mahdollistaa myös se, että luottokortit toimivat ja ihmiset saavat tarvittaessa lainaa, mutta tällaista epäreilua markkinaa ei tarvita, jonka takia ihmiset joutuvat vaikeuksiin. Varmasti sitä korkoprosenttia on jatkossakin mahdollista alentaa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Myllykoski.

17.24 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Ehkä tämän hallituksen yksi suurimmista menestyksistä on velka-ahdingossa olevien ihmisten eteen tehty työ ja nämä päätökset. Ei jäänyt paljostakaan kiinni, että olisi löytynyt se yhteinen ratkaisu talousvaliokunnas-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 169/2022 vp

sa, mikä olisi tietysti edustaja Myllykoskea vielä enemmän miellyttänyt, se, että oltaisiin voitu löytää se vieläkin matalampi korkotaso.

Tämän hallituksen aikana on tehty monia velkavankeudessa ja vaikeuksissa olevien ihmisten eteenpäinviemisiä, mutta paljon on vielä tehtävää, koska ne, jotka tekevät rahaa, keksivät kyllä aina uusia keinoja. Riemuitsimme aikanaan siitä, että saatiin korkokatto 50 prosenttiin, ja se oli tähdätty pikavippien osalle, mutta eipä siinä mennyt montakaan viikkoa, kun nämä pikavippifirmat rupesivat sitten antamaan 2 000 euron limiittejä, koska sinne 50 prosentin korkoon tuli tällainen 2 000 euron raja. Mutta kun annettiin yli 2 000:n, niin sitten ei enää tämä korkokatto toiminutkaan. Nyt olemme sitten aidosti siinä tilanteessa yhdessä maksuhäiriömerkintöjen poistamisen kanssa, että ihmisten arkea... Myös yrittäjien osalta tämä hallitus on avannut maksuvaikeuksissa oleville yrittäjille takaisin polkua yrittämiseen ja sitä kautta piristänyt meidän... Ei nyt tässä kohtaa ehkä uskalla sanoa, että työllisyys on parantunut juuri näistä toimista johtuen, mutta kyllä erittäin paljon on tullut positiivista palautetta erityisesti pk-sektorin yrittäjiltä, jotka ovat maksuhäiriömerkinnän tullessa päässeet takaisin elämään.

Täytyy jäädä pohtimaan, kuinka äänestää, kun on kuitenkin kysymyksessä hallituksen esitys, mutta tässä kohtaa nyt ei enää näillä valtiopäivillä niin kauheasti harmita, jos olisi sen oman tavoitteensa takana määrätietoisemmin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Kulmuni.

17.27 Katri Kulmuni kesk: Arvoisa herra puhemies! Kuten täällä on tullut esille, talousvaliokunnalla kyllä todella oli tahtoa ja perehtyneisyyttä hyvin tarkasti käydä läpi, olisiko korkokattoa voinut laskea vielä entisestään. Mutta asiantuntijalausunnoissa tuli kyllä hyvin selkeästi ilmi, että vaikka tavoite on hyvä, niin lopputulos saattaisi itse asiassa olla päinvastainen, eliikkä pienituloisten ihmisten, jotka kuitenkin ovat oikeutettuja luottokorttiin, silloin tällöin tarvitsee jonkinlainen meno tehdä poikkeuksellisempaan hankintaan, ja jos sitten ei olekaan silloin mahdollisuutta vaikkapa saada sitä luottokorttia ja sitä käyttä, niin käytännössä pahimmillaan voisivat muodostua jonkinlaiset harmaat luottomarkkinat. Me mietimme myös sitä, että mitä jos nämä luottokortit otetaan pois tästä lainsäädännöstä, rajataan ne ulkopuolelle. No, silloinhan sitten pahimmillaan sitä puolta ei koskisi kuin lainsäädäntö koronkiskonnasta ja rikoslaki.

Eli toki on tärkeää, että myös pienempituloisilla ihmisillä on mahdollisuus vaikka sitten osamaksulla ostaa pesukone tai tiskikone, jos se rikki menee, ja tämä oli se kääntöpuoli siinä, jos me lasketaan se korko vielä alemmas. Mutta edelleenkin sosiaalipoliittisesti ajatellen sitä on syytä selvittää, ja siksi valiokunta sinne tietenkin lukuisia lausumia asiasta teki, ja riippuu, kummalta katsantokannalta katsoo. Siis niiden ihmisten, jotka nyt ovat joutuneet pikavippikierteeseen ja jotka maksavat todella suuria korkoja, tilanne on lohduton, ja siihen on pyritty tekemään lainsäädäntöä, niin kuin täällä edustajat ovat esille tuoneet. Mutta myös tulevaisuudessa se, että ihmiset eivät ajautuisi tämänkaltaisten lainojen pariin, vaan he pystyisivät saamaan järkevämällä korolla sitten vaikkapa niitä vakiintuneita luottokortteja käyttöönsä, on erittäin tärkeää myös pienempituloisille ihmisille.

Sikäli valiokunta tämän kyllä monelta eri katsantokannalta läpi kävi, ja ainakaan tässä vaiheessa eivät ministeriöt puhumattakaan rahoitusmaailmasta löytäneet meille semmoista ratkaisua, jolla olisimme pystyneet laskemaan sitä korkoa entisestään ilman, että pahim-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 169/2022 vp

millaan ison osan joukkoa ihmisiä selviäminen arjesta olisi voinut poikkeuksellisessa tilanteessa käydä vaikeammaksi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Kotiaho.

17.29 Jouni Kotiaho ps: Arvoisa puhemies! On pidetty hyviä puheenvuoroja ihmisten taloudellisten vaikeuksien huomioinnista. Minulle tulee itselleni mieleen 90-luvun alun lama. Yrittäjänä olin siinä aika laillakin liemessä, mutta jollakin tapaa selvisin, niin että yritystoiminta jatkuu vieläkin.

Se oli kovaa aikaa ja johtui liian löysästä rahapolitiikasta, mikä nytkin on meneillään. Silloin ei ollut pikavippiä, oli ulkomaanrahat. Pikkusen pienemmällä korolla yrittäjät ja ihmiset saivat ja ottivat niitä, mutta sitten keväällä 91 siitä yhdestä aamusta, kun radio sanoi, että markka kelluu, alkoivat vaikeudet. Ja meni paljon yrityksiä. Yksityisiä asunonomistajia joutui kahden asunnon loukkuun. Meni vanha ja uusi. Henkilökohtaisia tragedioitakin tuli siitä.

Mutta siitäkään ei opittu mitään: nyt ollaan taas samassa tilanteessa. Korot ovat olleet pitkään pienet, jopa negatiiviset. Nyt ne ovat nousussa ja vielä varmaan vähän nousevat ennen kuin ne rajoittuvat, mihinkä menevät. Mutta velatkin ovat isompia sitten.

Minä kannatan näitä edustaja Vallinin esityksiä, että saataisiin niitä kärsimyksiä vähän pienemmälle. Lainathan tarvitsee aina maksaa pois, mutta että ne tosiaan olisivat semmoisella korolla, että se pääomakin lyhentyisi eikä menisi pelkkään koronmaksuun. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Edustaja Myllykoski.

17.31 Jari Myllykoski vas: Arvoisa puhemies! Edustaja käytti juuri sen viimeisen lauseen, mihinkä haluan kanssa tarttua, eli kyllä meillä vielä isoja talkoita on, niin että meillä velkaantunut henkilö kun rupeaa velkaansa maksamaan, niin ne perintäkustannukset eivät kaada sen ihmisen arkea totaalisesti. Se tapahtuu muutamassa vuodessa, kun näiden perintäkustannusten kautta se velka, muutaman tuhannen euron velka, onkin jo aivan jotain muuta, ja siihen meidän on löydettävä lääkkeitä, niin että se velan pääoma lyhenee automaattisesti ensin ja sitten vasta ruvetaan katsomaan perintäkustannuksia. Mielestäni seuraavalle hallitukselle olisi ehkä tervehdyttävää ruveta mahdollistamaan lainsäädännöllä se, että perintäkustannuksillekin on joku katto ja sen muodostuminen on lainsäädännöllä rajattua.

Täällä nostettiin esille yksi asia, mikä on erinomaisen hyvä: Nyt hyvinvointialueiden osalle tulee tämä sosiaalinen luototus, ja toivotaan, että hyvinvointialueilla siihen tulee oma erillinen päätöksenteko, niin ettei se ole vain jossakin jonkun sivupöydällä, joka niitä sitten huolehtii, koska se on se tapa, millä me voimme pesukoneen rikkoutumisen yhteydessä turvautua siihen sosiaaliseen luototukseen. Se tietysti nostaa sen ottamista, kun tulee maksuhäiriömerkintä siinä tilanteessa, niin kauan kunnes se velka on maksettu. Sen maksuhäiriömerkinnän status on niin rimaa nostava, että monessa kohtaa on helpompi turvautua pikavippiin. Ja tässä kohtaa täytyy sanoa, että jos on pienestä summasta kiinni, mitä tehdä, niin kyllä melkein suosittelisin tällä korkokatollakin ottamaan sen pikavipin kuin hakemaan luottokorttia, jossa on ensinnäkin kustannuksia, että sinä saat sen käyttöösi. Sen ensimmäisen luototuksen toimitusmaksut ovat sen verran isoja, että se pikavippi menen tullen on käyttökelpoisempi väline siinä pienessä rahantarpeessa. Sitten on se toinen puoli

Pöytäkirjan asiakohta PTK 169/2022 vp

luottokorteissa, että minä en ymmärrä, kuinka se voi soveltua sohvan oston maksuun — vaikka ihmisellä olisi raha, niin tarjotaan kuitenkin luottokorttia, [Katri Kulmunin välihuuto] ja siellä on sitten limiittiä pari tonnia. Tässäkin nyt kyllä osittain tähän tartutaan, ja minun mielestäni se on erittäin hyvä.

Kehutaan nyt talousvaliokuntaa hyvästä työstä ja uskotaan, että he ovat asiantuntijoita kuunnellen päätyneet tähän ratkaisuun, ja näin hyvä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Elomaa.

17.34 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Tämä esitys tavoittelee kotitalouksien ylivelkaantumisen vähentämistä, ja se on erittäin hyvä ja kannatettava. Perussuomalaiset talousvaliokunnassa tekivät siihen vielä paremman ehdotuksen, eli korkokattoa pudotettiin vielä alemmas kymmeneen prosenttiin. Vallin esitteli tämän vastalauseen, ja se on hyvin kannatettava. Se on vielä parempi esitys, eli toivoisin, että se valittaisiin näistä kahdesta ehdotuksesta.

Edustaja Kotiaho puhui 90-luvun lamasta, ja sehän oli traagista aikaa. Ja nyt alleviivaan sitä, että näitä ihmisiä on edelleen, jotka maksavat sitä laskua. Eiköhän olisi aika antaa heille se jo anteeksi? He ovat kymmeniä vuosia olleet puristuksissa, ja miksi he ovat joutuneet tähän tilanteeseen — me tiedämme hyvin, että silloin olosuhteet olivat ihan karseat, eli ei voi syyttää, että he ovat yksin aiheuttaneet tätä tilannetta. Jonkun anteeksiannon tässä pitäisi nyt pikaisesti tulla. Emme saa unohtaa tätä. Nyt ei ole pitkään aikaa puhuttu heistä enää.

Tämän hallituksen aikana on tehty kyllä hyviäkin asioita maksuhäiriöisten ja ulosottovelallisten suhteen: suojaosuuden nosto, ei riittävästi mutta kuitenkin, siitä on tullut positiivista palautetta, ja sitten maksuhäiriömerkinnät, että ne eivät ole vuosikausia siellä rekisterissä, jos on kaiken maksanut. Se on ollut tosiaan melkein häpeäpilkku, eli hyvä, että siihen tuli muutos ja kuukaudessa poistuu, kun kaikki on maksettu. Siinä meillä on ollut hyvää yhteistyötä yli puoluerajojen ja varsinkin muutamien edustajien kohdalla, jotka ovat vuosikausia ajaneet näitä asioita. Muun muassa Myllykoski ja Strand ovat ainakin tehneet näin tässä salissa ja moni muukin.

Se, mitä vielä pitäisi parantaa ja varsinkin tässä ajassa, kun on ollut koronat ja taloustilanne on aika vaikea — todella vaikea monilla henkilöillä ja monissa kodeissa ja monilla yrityksillä — on se, että kun joutuu ulosottoon ja maksetaan niitä velkoja, niin pääoma ei lyhene. Monet eivät pysty maksamaan kuin korot ja sitten nämä toimituskulut ja ylimääräiset, mitä tulee vielä siihen ulosottoon. Se on raadollista, ja siihen pitäisi saada vielä parannuksia, että tämä tilanne ei olisi niin kohtuuton.

Mutta kuitenkin tämä on askel parempaan, ja siitä kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Kotiaho.

17.37 Jouni Kotiaho ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Edustaja Elomaa otti semmoisen asian esille, mitä minä en muistanut tuossa äsken, mutta se on aivan totta, että ne velkavankeudessa olevat kyllä pitää jo vapauttaa siitä. Se on ollut liian kova kärsimys. Toki se velka on heillä itse otettua, jos yrityspuolella on ollut, mutta sitten taas asunnonostajana ja sitä kautta, jos on jäänyt semmoista, täytyy ruveta saamaan asiaa eteenpäin, että se velkavankeus loppuu. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 169/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja vielä edustaja Kulmuni.

17.38 **Katri Kulmuni kesk:** Arvoisa puhemies! Täytyy vielä tarttua tähän. Täällä nousi esille tämä pikavippiasia verrattuna vakiintuneisiin luottokortteihin. Mitä nopeasti silmäilin, niin vaikka viime vaalikaudella tehtiin lainsäädäntöä ja nyt tällä kaudella on tehty lainsäädäntöä, niin kyllähän ne korot ovat silti hyvin eri luokissa — se, mitä pankkimaaailma tarjoaa verrattuna pikavippeihin. Helposti vuosikorot nousevat 20 prosenttiin. Ja jos kuitenkin myös tavallinen työssäkäyvä tai pienituloinenkin pystyy saamaan pankista sen luottokortin, jossa on tietty luottolimiitti, niin se voi kuitenkin olla siellä noin 10 prosentissa huomioiden se euribor. Ja tässä tulee se asia, miksi voi itse asiassa olla pienituloisille vaikeampaa, jos se korkokatto lasketaan 10 prosenttiin: kun aika moni keskituloinen tai pienituloinen, joka tällä hetkellä voisi saada sen luottokortin, ei sitä enää sitten jatkossa saisi, niin kuinka hän sitten hoitaa niitä elämän poikkeuksellisia tilanteita, niitä, kun se tiskikone menee rikki tai pesukone menee rikki? Tämmöisiin täytyy pystyä olemaan kuitenkin myös pienituloisemmilla ihmisillä, työssäkäyvillä ihmisillä mahdollisuus. Kyllähän suurituloiset pärjäävät aina, ja he pystyvät varmasti tarvittaessa neuvottelemaan korot sellaisiksi lainojensa suhteen, että se ei heitä hetkauta.

Yksi noista talousvaliokunnan lausumista liittyy myös mainontaan, josta on tehty myös lakialoitteita, joista on puhuttu paljon. On ihan selvää, että jos tässä maassa lainsäädännöllä alkoholia rajoitetaan ja monia muitakin asioita, niin epäilemättä myös luottomarkkinat ovat sellainen, jossa täytyy noudattaa korkeaa moraalia. On hyvä, että siitä nyt lausuma on tullut, ja uskon kyllä, että niin tätä korkokattoproblematiikkaa kuin siihen liittyvää mainontaakin myös tuleva eduskunta varmasti pääsee edelleen käsittelemään.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.